

Яковець Анастасія Юріївна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
професор кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент
Юлдашева С. А.

УКРАЇНСЬКА – МОВА ПЕРЕМОГИ

Українська мова, як і кожна національна мова, є унікальною та містить у собі фундаментальну основу культурної ідентичності нашого народу. Українська мова постала як невичерпне джерело ідей, думок та почуттів. Її важливість полягає не лише у комунікативній функції, але й у здатності об'єднувати людей, зберігати історичну пам'ять та передавати культурні цінності від покоління до покоління.

Історія мови – це історія боротьби за ідентичність, за право говорити, думати й відчувати рідною мовою в умовах політичного та культурного гноблення. Вона сповнена драматичних подій, які відображають боротьбу народу за свої права та свободи. Мова вбирала в себе елементи різних культур, перетворюючись на живий організм, що реагує на зміни часу. Саме тому спроби обмежити використання мови завжди сприймалися як замах на національну ідентичність. Історичні обставини, політичні режими та ідеології часто впливали на її розвиток, інколи намагаючись її знищити.

Серед найбільш гнітючих епізодів утисків виділяються Емський указ 1876 р. та Валуєвський циркуляр 1863 р., адже ці репресивні акти Російської імперії мали на меті обмежити використання української мови в публічній та приватній сферах суспільного життя, сприяючи русифікації та культурному поглинанню українського народу. Наслідки цих указів відчуваються досі. Вони не просто пригнічували, а й гальмували розвиток української нації та залишили глибокі рани в нашій історії. Однак, боротьба за збереження української мови ніколи не припинялася, і сьогодні ми бачимо її результати.

Рішення заборони друку та обмеження ввезення книг українською мовою до імперії спробувало заглушити

національне самовираження та культурну ідентичність українців, проте водночас і спонукало до зростання літературного руху серед інтелігенції. За словами С. Єфремова: «Цей царський наказ засуджував на смерть письменство одного з найбільших слов'янських народів» [1, с. 4].

Ситуація змінилася на початку ХХ століття в часи Української Народної Республіки. Цей період схарактеризувався культурним відродженням, коли українська мова отримала офіційний статус і почала активно використовуватися в державних установах та школах. Проте ці здобутки були тимчасовими, оскільки Україна незабаром опинилася під радянською владою, яка знову взяла курс на русифікацію.

Із проголошенням Незалежності України у 1991 році українська мова отримала новий шанс на відродження і розвиток. Це дало поштовх до відкриття нових можливостей, її подальшого впровадження у всі сфери суспільного життя. Таке рішення стало ключовим кроком на шляху до зміцнення національної ідентичності та культурної єдності українського народу. Відтоді, ще з першої редакції Конституції України, ст. 10 гарантує забезпечення української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України [2]. Також підтвердженням цього слугує Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», який передбачає обов'язковість її використання на всій території України при здійсненні повноважень органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також в інших публічних сферах суспільного життя [3].

Отже, попри всі перешкоди та випробування, утиски, заборони, трансформацію під впливом різних народів і культур, українській мові все ж таки вдалося пройти крізь терни, вистояти та зберегти свою унікальність і життєздатність. Українська мова є не лише засобом спілкування, але й потужним символом національної єдності та незалежності.

Список використаних джерел

1. Васькович Г.І. Емський указ і боротьба за українську школу: Вид-во Укр. вільний ін-т. Мюнхен: 1976. 20 с.
2. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.